

Dz.U.61.8.48

1972-01-01	zm. Dz.U.71.12.115
1972-12-22	zm. Dz.U.72.53.346
1975-01-01	zm. Dz.U.74.24.142
1982-07-01	zm. Dz.U.82.7.54

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1961 r.

o łączności.

(Dz. U. z dnia 14 lutego 1961 r.)

Rozdział I.

Prawo wyłączności Państwa.

Art. 1. 1. Wyłącznym prawem Państwa jest:

- 1) w dziedzinie poczty - zarobkowy przewóz i doręczanie korespondencji pisemnej zamkniętej i otwartej w obrocie krajowym i zagranicznym,
- 2) w dziedzinie kolportażu prasy - rozpowszechnianie (kolportaż) dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych,
- 3) w dziedzinie telekomunikacji - zakładanie i używanie linii i urządzeń telekomunikacyjnych.

2. Przez rozpowszechnianie prasy (kolportaż) rozumie się wszelkie czynności, zmierzające do przekazania dzienników i czasopism od wydawcy do czytelnika, wykonywane we własnym imieniu i na własny rachunek.

3. Liniami i urządzeniami telekomunikacyjnymi są linie i urządzenia służące do nadawania, przenoszenia i odbioru przy użyciu energii elektrycznej znaków, pisma, mowy, dźwięków, obrazów ruchomych i nieruchomych oraz innych sygnałów, przenoszonych za pośrednictwem przewodów, fal radiowych lub innych systemów elektromagnetycznych.

4. Zespół linii i urządzeń telekomunikacyjnych, współpracujących ze sobą dla osiągnięcia celów określonych ust. 3, stanowi sieć telekomunikacyjną.

Art. 2. 1. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia objąć prawem wyłączności Państwa niezarobkowy przewóz i doręczanie korespondencji pisemnej określonego rodzaju.

2. Prezes Rady Ministrów może wyłączyć spod prawa wyłączności Państwa kolportaż określonych dzienników i czasopism.

Art. 3. 1. Prawo wyłączności Państwa w dziedzinie telekomunikacji nie obejmuje wewnątrzzakładowych przewodowych sieci telekomunikacyjnych; za sieć wewnątrzzakładową uważa się sieć założoną i używaną w obrębie jednego zakładu pracy, gospodarstwa rolnego lub leśnego, budynku, statku i pojazdu.

2. Minister Łączności ustala w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady określenia jednego zakładu pracy, gospodarstwa rolnego lub leśnego oraz budynku w rozumieniu ust. 1.

Art. 4. Działalność objętą prawem wyłączności Państwa w dziedzinie poczty (art. 1 ust. 1 pkt 1) wykonują jednostki podległe Ministrowi Łączności.

Art. 5. ⁽¹⁾ Działalność objętą prawem wyłączności Państwa w dziedzinie kolportażu prasy (art. 1 ust. 1 pkt 2) wykonują:

- 1) na terenie całego Państwa - jednostki podległe Ministrowi Łączności lub organizacje spółdzielcze określone przez Radę Ministrów,
- 2) w Siłach Zbrojnych w zakresie prasy wojskowej oraz innej określonej przez Ministrów Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych - jednostki podległe Ministrom Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych lub za zgodą tych Ministrów - jednostki lub organizacje wymienione w pkt 1,
- 3) za granicą - jednostki podległe Ministrowi Handlu Zagranicznego lub za jego zgodą - jednostki lub organizacje wymienione w pkt 1,
- 4) w zakresie kolportażu Dziennika Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Monitora Polskiego oraz wszystkich dzienników urzędowych - jednostki sprawujące administrację tych wydawnictw.

Art. 6. 1. Działalność objętą prawem wyłączności Państwa w dziedzinie telekomunikacji (art. 1 ust. 1 pkt 3) wykonują:

- 1) w zakresie zaspokajania potrzeb społeczeństwa, gospodarki narodowej oraz organów władzy i administracji państwowej - jednostki podległe Ministrowi Łączności,
- 2) w zakresie uzgodnionych z Ministrem Łączności własnych potrzeb zaspokajanych przy pomocy przewodowych sieci telekomunikacyjnych - jednostki podległe Ministrom: Górnictwa i Energetyki oraz Komunikacji i Prezesowi Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej,
- 3) w zakresie własnych potrzeb zaspokajanych przy pomocy przewodowych i radiowych sieci telekomunikacyjnych - jednostki podległe Ministrom Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych,
- 4) w zakresie urządzeń rozgłośni radiofonicznych i telewizyjnych dla powszechnego odbioru - Komitet do Spraw Radia i Telewizji "Polskie Radio i Telewizja".

2. Sieć telekomunikacyjna służąca celom określonym w ust. 1 pkt 1 stanowi sieć telekomunikacyjną użytku publicznego, a sieci telekomunikacyjne służące potrzebom określonym w ust. 1 pkt 2 i 3 stanowią sieci telekomunikacyjne wewnątrzresortowe.

3. W skład telekomunikacyjnych sieci wewnątrzresortowych resortów: Górnictwa i Energetyki, Komunikacji oraz Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej nie mogą bez zgody Ministra Łączności wchodzić linie telekomunikacyjne łączące poszczególne punkty na terenie tej samej miejscowości, przekraczające zasięg wewnątrzzakładowych sieci telekomunikacyjnych (linie sieci miejscowych).

Art. 7. 1. Jednostki państwowe nie wchodzące w skład resortów wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, jednostki spółdzielcze oraz organizacje polityczne i społeczne mogą zakładać i używać przewodowe sieci telekomunikacyjne, nie odpowiadające warunkom sieci wewnątrzzakładowych (art. 3), tylko za każdorazową zgodą Ministra Łączności.

2. Jednostki państwowe nie wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 3, jednostki spółdzielcze oraz organizacje polityczne i społeczne mogą zakładać i używać urządzenia radiowe nadawcze i nadawczo-odbiorcze za każdorazową zgodą Ministra Łączności.

Art. 8. 1. Zezwolenie na zakładanie i używanie amatorskich i doświadczalnych urządzeń radiowych nadawczych i nadawczo-odbiorczych wydają organy wyznaczone przez Ministra Łączności.

2. Minister Łączności określa w drodze rozporządzenia zasady wydawania zezwoleń oraz warunki używania urządzeń.

3. Za używanie amatorskich i doświadczalnych urządzeń radiowych uiszcza się opłaty na rzecz budżetu Państwa; wysokość tych opłat ustala Minister Łączności w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 9. Organy wyznaczone przez Ministra Łączności wydają statkom cywilnym żeglugi morskiej i powietrznej zezwolenia na zakładanie i używanie urządzeń radiowych nadawczych i nadawczo-odbiorczych przewidzianych w umowach międzynarodowych.

Art. 10. 1. Organy wyznaczone przez Ministra Łączności wydają zezwolenia na używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

2. Minister Łączności określa warunki udzielania zezwoleń wymienionych w ust. 1.

3. Za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych uiszcza się opłaty na rzecz budżetu Państwa; wysokość tych opłat oraz kar za zwłokę w ich uiszczeniu ustala Minister Łączności w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. Minister Łączności może przyznawać inwalidom i ociemniałym oraz określonym osobom, grupom osób i instytucjom zwolnienia od opłat przewidzianych w ust. 3 lub prawo do uiszczania opłat niższych.

5. Opłaty przewidziane w ust. 3 podlegają przedawnieniu po upływie 3 lat od końca okresu, za który się należą.

6. Ministrowi Łączności i upoważnionym przez niego organom przysługuje prawo umarzania i udzielania ulg w spłaceniu należności, wynikających z opłat określonych w ust. 3, na zasadach i w trybie obowiązujących w zakresie umarzania i udzielania ulg w spłaceniu należności państwowych.

7. W razie stwierdzenia używania odbiornika radiofonicznego lub telewizyjnego bez zezwolenia używający obowiązany jest uiścić opłatę przewidzianą w ust. 3 za faktyczny czas używania odbiornika, nie mniej jednak niż za okres jednego roku.

8. Do orzekania kar za zwłokę przewidzianych w ust. 3 oraz opłat przewidzianych w ust. 7 upoważnione są organy wyznaczone przez Ministra Łączności.

Art. 11. 1. Na zakładanie i używanie urządzeń megafonowych w miejscach publicznych wymagane jest zezwolenie.

2. Organy wyznaczone przez Ministra Łączności mogą wydawać nakazy demontażu urządzeń megafonowych zainstalowanych w miejscach publicznych bez zezwolenia przewidzianego w ust. 1; nakazy te podlegają przymusowemu wykonaniu według przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji.

3. Minister Łączności ustala w drodze rozporządzenia warunki udzielania zezwoleń (ust. 1) oraz organy powołane do wydawania tych zezwoleń i nakazów przewidzianych w ust. 2.

4. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do urządzeń megafonowych zakładanych na dworcach i terenach kolejowych, dworcach autobusowych, dworcach i przystaniach żeglugi morskiej i śródlądowej oraz na lotniskach.

Art. 12. 1. Minister Łączności wykonuje przez podległe organy kontrolę linii i urządzeń telekomunikacyjnych, których założenie i używanie wymaga jego zgody lub zezwolenia (art. 7-11).

2. Zakres kontroli przewidzianej w ust. 1 określa Minister Łączności w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych.

Art. 13. Minister Łączności w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych wydaje szczególne przepisy w sprawach objętych niniejszym rozdziałem, a dotyczących przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych w Polsce, a także szefów oraz członków personelu tych przedstawicielstw i urzędów.

Rozdział II.

Koordinacja rozwoju i wykorzystania sieci telekomunikacyjnych.

Art. 14. 1. Sieć telekomunikacyjna użytku publicznego, sieci telekomunikacyjne wewnątrzresortowe, sieci telekomunikacyjne zakładane i używane na podstawie zgody Ministra Łączności przewidzianej w art. 7 oraz telekomunikacyjne przewodowe sieci wewnątrzzakładowe jednostek państwowych tworzą łącznie jednolitą sieć telekomunikacyjną Państwa.

2. Jednolita sieć telekomunikacyjna Państwa powinna być rozbudowywana i wykorzystywana na zasadzie wzajemnego uzupełniania się oraz jednolitości technicznej sieci wchodzących w jej skład przy przyjęciu zasady, że potrzeby jednostek państwowych mają być zaspokajane w pierwszym rzędzie przez wykorzystanie i rozbudowę sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego.

3. Koordinację rozwoju i wykorzystania jednolitej sieci telekomunikacyjnej Państwa wykonuje Minister Łączności.

Art. 15. 1. Jednostki organizacyjne resortów górnictwa i energetyki, komunikacji oraz Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej obowiązane są do uzgadniania z organami Ministra Łączności rocznych i wieloletnich planów budowy, rozbudowy i przebudowy przewodowych międzymiastowych sieci telekomunikacyjnych.

2. Minister Łączności ustala w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i Prezesem Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej sposób uzgadniania planów określonych w ust. 1.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do sieci łączności na liniach wysokiego napięcia i na przewodach podwieszonych na słupach linii wysokiego napięcia.

4. Jednostki, które na podstawie zgody Ministra Łączności przewidzianej w art. 7 ust. 2 posiadają własne sieci radiokomunikacyjne, obowiązane są uzgadniać z organami Ministra Łączności roczne i wieloletnie plany rozbudowy i przebudowy tych sieci.

5. Jednostki organizacyjne resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych uzgadniają plany budowy, rozbudowy i przebudowy sieci telekomunikacyjnych międzymiastowych i miejscowych z organami Ministra Łączności tylko w zakresie współpracy tych sieci z siecią telekomunikacyjną użytku publicznego.

Art. 16. 1. Państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są do uzyskiwania zatwierdzenia przez organy Ministra Łączności założeń inwestycyjnych na budowę i rozbudowę wewnątrzzakładowych przewodowych sieci telegraficznych i telefonicznych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wewnątrzzakładowych sieci resortów górnictwa i energetyki, komunikacji, obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do wewnątrzzakładowych sieci przeznaczonych wyłącznie do celów dyspozytorskich.

Art. 17. Minister Łączności może uzależnić udzielenie zgody przewidzianej w art. 7 od spełnienia warunków w zakresie rozmiarów i sposobu technicznego rozwiązania sieci oraz zapewnienia możliwości ich współpracy z siecią telekomunikacyjną użytku publicznego.

Art. 18. Minister Łączności w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury oraz zainteresowanymi ministrami wydaje przepisy o budowie linii telekomunikacyjnych wzdłuż dróg publicznych, w miastach i osiedlach, wzdłuż rzek i w pobliżu lotnisk oraz ustala warunki, jakim te linie powinny odpowiadać w razie skrzyżowania się lub zbliżania do torów kolejowych, linii i urządzeń energetycznych oraz urządzeń służących do przesyłania płynów i gazów.

Art. 19. 1. Plany produkcji, importu oraz rozdziału urządzeń, sprzętu, kabli i przewodów telekomunikacyjnych podlegają uzgodnieniu z Ministrem Łączności.

2. Uzgodnieniu z Ministrem Łączności podlegają również zasadnicze etapy wykonania dokumentacji konstrukcyjnej prototypów i serii próbnych, ustalone przez Ministra Łączności i Ministra Przemysłu Ciężkiego, oraz warunki techniczne próbnej eksploatacji nowych urządzeń, sprzętu i kabli telekomunikacyjnych.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do urządzeń, sprzętu, kabli i przewodów telekomunikacyjnych przeznaczonych do zaspokojenia potrzeb resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do urządzeń, sprzętu, kabli i przewodów telekomunikacyjnych nie stosowanych na sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub przeznaczonych na eksport.

Art. 20. 1. Minister Łączności przydziela urządzeniom radionadawczym częstotliwości (długości fal elektromagnetycznych) oraz zatwierdza znaki wywoławcze.

2. Minister Łączności przydziela zakresy częstotliwości dla resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych.

Art. 21. Minister Łączności określa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami w drodze rozporządzenia warunki i tryb wydawania świadectwa radiooperatora.

Art. 22. 1. Każda osoba i instytucja używająca maszyn i urządzeń technicznych wytwarzających pole elektromagnetyczne wielkiej częstotliwości obowiązana jest zgłosić je organowi Ministra Łączności.

2. Organy Ministra Łączności upoważnione są do przeprowadzania kontroli maszyn i urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne wielkiej częstotliwości i w razie ustalenia, że mogą one powodować zakłócenia w pracy urządzeń telekomunikacyjnych, stwierdzają to w pisemnym orzeczeniu, w którym określają równocześnie środki i termin usunięcia zakłóceń.

3. Użytkownicy maszyn i urządzeń obowiązani są na swój koszt zastosować środki usunięcia zakłóceń wskazane w orzeczeniu w wyznaczonym terminie, który nie może być krótszy niż 14 dni.

4. Orzeczenia określone w ust. 2 podlegają przymusowemu wykonaniu według przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji.

5. Minister Łączności ustala w drodze rozporządzenia rodzaje maszyn i urządzeń podlegających obowiązkowi zgłoszenia na podstawie przepisów ust. 1, warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać maszyny i urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne wielkiej częstotliwości pod względem zapobiegania zakłóceniom w pracy urządzeń telekomunikacyjnych, oraz organy powołane do przyjmowania zgłoszeń (ust. 1), wydawania orzeczeń (ust. 2) i wykonywania kontroli przewidzianej w ust. 2.

Art. 23. 1. Sieci telekomunikacyjne wewnątrzresortowe, sieci wewnątrzzakładowe oraz sieci wybudowane na podstawie przewidzianej w art. 7 zgody Ministra Łączności lub ich części składowe mogą być na podstawie decyzji zainteresowanego ministra i Ministra Łączności użyte do wykonywania usług sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego.

2. Zainteresowani ministrowie i Minister Łączności ustalają warunki użycia sieci telekomunikacyjnych przy uwzględnianiu zasady, że opłaty za usługi wykonywane przy użyciu sieci telekomunikacyjnych innych resortów pobierają zakłady podległe Ministrowi Łączności w wysokości ustalonej obowiązującymi taryfami, zwracając jednostkom zarządzającym tymi sieciami ich koszty własne, do wysokości średniego kosztu własnego sieci użytku publicznego.

Art. 24. 1. Organy wyznaczone przez Ministra Łączności prowadzą ewidencję linii i urządzeń telekomunikacyjnych wchodzących w skład jednolitej sieci telekomunikacyjnej Państwa.

2. Minister Łączności w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustala zakres i sposób prowadzenia ewidencji.

3. Użytkownicy linii i urządzeń telekomunikacyjnych wchodzących w skład jednolitej sieci telekomunikacyjnej Państwa obowiązani są dostarczać organom określonym w ust. 1 danych potrzebnych do prowadzenia ewidencji.

Art. 25. Minister Łączności wykonuje przez podległe mu organy kontrolę utrzymania i wykorzystania wewnątrzzakładowych, przewodowych sieci telekomunikacyjnych państwowych jednostek organizacyjnych z wyjątkami określonymi w art. 16 ust. 2 oraz kontrolę przestrzegania częstotliwości i znaków wywoławczych przydzielonych na podstawie art. 20.

Art. 26. Rada Ministrów może ze względu na interes Państwa wstrzymać lub ograniczyć pracę określonych urządzeń łączności.

Rozdział III.

Państwowe przedsiębiorstwo "Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

Art. 27. Państwowe przedsiębiorstwo "Polska Poczta, Telegraf i Telefon" działa w zakresie i na zasadach ustalonych w niniejszej ustawie.

Art. 28. 1. Państwowe przedsiębiorstwo "Polska Poczta, Telegraf i Telefon" jest przedsiębiorstwem użytku publicznego powołanym do zaspokajania potrzeb społeczeństwa, gospodarki narodowej oraz organów władzy i administracji państwowej w dziedzinie porozumiewania się na odległość.

2. Państwowe przedsiębiorstwo "Polska Poczta, Telegraf i Telefon", zwane w dalszym ciągu PPTT, prowadzone jest według zasad rozrachunku gospodarczego i rozlicza się z budżetem centralnym.

Art. 29. PPTT posiada osobowość prawną i podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 30. PPTT ma siedzibę w m. st. Warszawie.

Art. 31. Do zakresu działania PPTT należy:

- 1) wykonywanie objętych prawem wyłączności Państwa usług łączności pocztowej i telekomunikacyjnej, a mianowicie:
 - a) usług polegających na przewozie i doręczaniu korespondencji pisemnej, zamkniętej i otwartej,
 - b) usług łączności telefonicznej, telegraficznej oraz radiofonii przewodowej,
- 2) wykonywanie innych usług niż wymienione w pkt 1, związanych z wykorzystaniem służby pocztowej i telekomunikacyjnej i wprowadzonych przez Ministra Łączności w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami,
- 3) wykonywanie w charakterze organu Ministra Łączności czynności z zakresu administracji państwowej zleconych przez Ministra Łączności na podstawie przepisów prawnych.

Art. 32. Usługi określone w art. 31 pkt 2 mogą być wprowadzone jako usługi o charakterze powszechnym bądź jako usługi wykonywane tylko dla określonych osób lub instytucji.

Art. 33. 1. PPTT nie może nikomu odmówić wykonania usług określonych w art. 31 pkt 1 ani usług wymienionych w art. 31 pkt 2, którym Minister Łączności nadał charakter powszechności, jeżeli żądający wykonania usług spełnił warunki ustalone przez Ministra Łączności.

2. Rada Ministrów może ze względu na interes Państwa wstrzymać lub ograniczyć w drodze rozporządzenia wykonywanie usług PPTT na czas określony na całym obszarze Państwa lub na jego części.

Art. 34. 1. Warunki korzystania z usług wymienionych w art. 31 pkt 1 oraz usług wymienionych w art. 31 pkt 2, którym Minister Łączności nadał charakter powszechności, ustala Minister Łączności w drodze zarządzeń.

2. Spory między PPTT a osobami korzystającymi z usług przedsiębiorstwa co do obowiązku i zakresu świadczenia przez PPTT usług określonych w ust. 1 oraz wymiaru opłat taryfowych są wyłączone z drogi sądowej.

3. Usługi wymienione w art. 31 pkt 2, którym Minister nie nadał charakteru powszechności, wykonywane są na podstawie umów zawieranych z korzystającymi z nich osobami i instytucjami.

4. Minister Łączności ustala w drodze zarządzeń zakres i tryb obsługi publiczności przez jednostki eksploatacyjne PPTT.

Art. 35. 1. Za usługi PPTT pobiera się opłaty taryfowe z wyjątkami przewidzianymi w art. 36.

2. Zaległe opłaty taryfowe za usługi określone w art. 31 pkt 1 oraz za usługi wymienione w art. 31 pkt 2, którym Minister Łączności nadał charakter powszechności, należne od osób fizycznych i jednostek gospodarki nie uspołecznionej, podlegają ściągnięciu w drodze egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

3. Nakaz płatniczy wystawiony przez jednostkę PPTT określoną przez Ministra Łączności stanowi tytuł egzekucyjny.

Art. 36. 1. Od opłat taryfowych są wolne:

- 1) przesyłki pocztowe jeńców wojennych, osób internowanych lub traktowanych na równi z jeńcami albo przeznaczone dla jeńców lub tychże osób, w granicach ustalonych w pocztowych umowach międzynarodowych,
- 2) przesyłki poczty polowej,
- 3) przesyłki szeregowców i podoficerów w służbie czynnej, z wyjątkiem podoficerów zawodowych i nadterminowych, w ilości dwóch zwykłych listów do wagi 20 g lub dwóch zwykłych kartek pocztowych miesięcznie,
- 4) jedna paczka z odzieżą wysłana przez żołnierza (szeregowca, podoficera) oraz jedna paczka z odzieżą wysłana do żołnierza w czasie odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej,
- 5) paczki z podarunkami dla żołnierzy wysłane przez zakłady pracy i organizacje społeczne,
- 6) druki dla ociemniałych,
- 7) rozmowy telefoniczne i telegramy, których treścią są wezwania o pomoc w razie katastrofy, przymusowego lądowania statku powietrznego, pożaru, powodzi lub innej klęski spowodowanej żywiołowym zdarzeniem oraz zawiadomienia o epidemii, masowych zatruciach pokarmowych, zaraźliwej chorobie zwierzęcej i pojawieniu się szkodników roślinnych, podlegających prawnemu obowiązkowi zgłoszenia; zwolnienie od opłat nie obejmuje rozmów telefonicznych i telegramów organów administracji państwowej i instytucji powołanych do niesienia pomocy oraz zwalczania zaraźliwych chorób ludzi, zwierząt i roślin.

2. Tryb korzystania ze zwolnień od opłat przewidzianych w ust. 1 określa Minister Łączności w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

3. W przypadkach uzasadnionych względami natury gospodarczej lub społecznej Minister Łączności może udzielać określonym osobom i instytucjom zwolnień od opłat lub obniżać obowiązujące stawki taryfowe.

Art. 37. 1. PPTT przysługuje wyłączne prawo wydawania znaczków pocztowych.

2. Znaczkami pocztowymi służą do uiszczania opłat za usługi PPTT określone zarządzeniem Ministra Łączności.

3. Znaczkami pocztowymi są urzędowymi znakami wartościowymi w rozumieniu przepisów prawa karnego.

Art. 38. Potwierdzenia nadania przesyłek pocztowych i telegramów, wpłat sum pieniężnych na przekazy pocztowe oraz wpłat sum pieniężnych dokonanych w jednostkach organizacyjnych PPTT na konta czekowe i oszczędnościowe PKO mają moc dokumentów publicznych.

Art. 39. Przesyłki pocztowe nie można ze skutkiem prawnym obciążać zastawem ani zająć, chyba że przepis szczególny to dopuszcza.

Art. 40. 1. PPTT przysługuje ustawowe prawo zastawu na przesyłkach pocztowych dla zabezpieczenia należności z tytułu opłat pocztowych i celnych oraz innych wydatków PPTT obciążających te przesyłki.

2. Sposób wykonywania prawa zastawu przewidzianego w ust. 1 ustala Minister Łączności w drodze zarządzenia.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, gdy adresatem przesyłki pocztowej jest organ władzy i administracji państwowej, przedsiębiorstwo państwowe lub inna instytucja państwowa.

Art. 41. 1. PPTT przysługuje prawo otwierania niedoreczalnych listów w celu ustalenia osoby adresata lub nadawcy.

2. Minister Łączności określa zarządzeniem tryb otwierania niedoreczalnych listów oraz sposób postępowania z nimi.

Art. 42. 1. Przedsiębiorstwa wykonujące publiczny regularny transport lądowy, wodny lub lotniczy obowiązane są przewozić na zasadach odpłatności ładunek pocztowy w oddzielonych przedziałach lub schowkach oraz zapewniać PPTT na swych stacjach i w swych portach możliwość używania potrzebnych pomieszczeń i urządzeń, a także wolny dostęp dla pracowników PPTT do miejsc załadunku i wyładunku.

2. Przedsiębiorstwa wymienione w ust. 1 obowiązane są w szczególności:

- 1) przewozić ładunek pocztowy pod dozorem pracowników własnych lub PPTT na warunkach określonych przez właściwych ministrów w porozumieniu z Ministrem Łączności,
- 2) wyznaczać w miarę możliwości własnych pracowników do pełnienia służby pocztowej w obrębie stacji lub portu,
- 3) ustalać rozkłady jazdy w porozumieniu z organami PPTT i z uwzględnieniem w miarę możliwości potrzeb służby pocztowej,
- 4) zezwalać na bezpłatne zakładanie na środkach transportowych skrzynek pocztowych,
- 5) w stosunku do przedsiębiorstw transportu samochodowego - przewozić również ładunek pocztowy na dachach autobusów w pojemnikach PPTT dostosowanych do nośności i ładowności pojazdów oraz prowadzić specjalne przyczepy PPTT, jeżeli pozwalają na to techniczne właściwości pojazdu.

3. Minister Łączności i minister, któremu dane przedsiębiorstwo podlega, ustalają warunki użytkowania pomieszczeń zarządzeń przedsiębiorstw określonych w ust. 1, jak również prawa i obowiązki PPTT i tych przedsiębiorstw.

4. Warunki przewozu ładunku pocztowego wymienionego w ust. 2 pkt 1 ustalane są dla przewozów statkami powietrznymi w umowach zawartych między PPTT a przedsiębiorstwami transportu lotniczego.

5. Zasady przewozu przesyłek pocztowych kolejami regulują odrębne przepisy.

Art. 43. Plany budowy, przebudowy lub rozbudowy urządzeń kolejowych, żeglugi wodnej i powietrznej oraz urządzeń transportu drogowego pojazdami samochodowymi powinny uwzględniać potrzeby przeładunku i przewozu przesyłek pocztowych i w tym zakresie wymagają uzgodnienia z Ministrem Łączności lub wyznaczonymi przez niego organami.

Art. 44. 1. PPTT przysługuje prawo bezpłatnego umieszczenia:

- 1) na nieruchomościach - skrzynek pocztowych, skrzynek do doręczania korespondencji i automatów do sprzedaży znaczków,

2) we wszystkich pomieszczeniach dostępnych dla publiczności oraz w miejscach publicznych - automatów telefonicznych.

2. Koszty przemieszczenia linii i urządzeń telekomunikacyjnych, spowodowanego realizacją inwestycji przez jednostki gospodarki uspołecznionej, ponoszą odnośni inwestorzy.

Art. 45. Środki transportowe służące do przewozu ładunku pocztowego i dla pogotowia technicznego służby telekomunikacyjnej oraz budynki, pomieszczenia i inne nieruchomości użytkowane przez PPTT nie mogą być zajmowane dla innych celów, jeżeli przepis szczególnie wyraźnie na to nie zezwala.

Art. 46. Wykonywanie funkcji zwierzchniego kierownictwa PPTT oraz reprezentowanie jej jako całości na zewnątrz należy do Ministra Łączności.

Art. 47. 1. Organizację wewnętrzną PPTT ustala Minister Łączności w drodze zarządzeń.

2. Minister Łączności może w ramach organizacji wewnętrznej PPTT tworzyć jednostki organizacyjne wykonujące nadzór nad jednostkami PPTT, działającymi na określonym obszarze kraju.

Art. 48. Do składania w imieniu PPTT oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych są upoważnieni Minister Łączności i osoby przez niego upoważnione oraz jednostki organizacyjne PPTT w zakresie ich działalności.

Art. 49. 1. Środki trwałe PPTT nie mogą służyć dla zaspokojenia jej zobowiązań pieniężnych.

2. PPTT odpowiada tylko za swoje zobowiązania; odpowiedzialność jej nie rozciąga się na zobowiązania Skarbu Państwa ani innego przedsiębiorstwa państwowego.

3. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania PPTT.

Art. 50. Powództwo przeciwko PPTT wytacza się według siedziby jednostki organizacyjnej PPTT podległej bezpośrednio Ministrowi Łączności, z której działalnością wiążą się dochodzone roszczenia.

Art. 51. ⁽²⁾ (skreślony).

Art. 52. ⁽³⁾ (uchylony).

Art. 53. Pracownikom PPTT przysługuje ochrona prawna przewidziana w przepisach prawa karnego dla urzędników.

Art. 54. Jednostki organizacyjne PPTT określone przez Ministra Łączności mają prawo używania oznak z godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz pieczęci urzędowej z wizerunkiem orła.

Rozdział IV.

Odpowiedzialność PPTT za niewykonanie lub nienależyte wykonanie podstawowych usług.

Art. 55. 1. PPTT odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie podstawowych usług w zakresie ustalonym niniejszą ustawą.

2. Odpowiedzialność PPTT za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług pocztowych i telekomunikacyjnych w obrocie z zagranicą normują umowy międzynarodowe.

3. Podstawowymi usługami w rozumieniu ust. 1 są:

- 1) przesyłki pocztowe,
- 2) przekazy pocztowe,
- 3) inkaso sum pieniężnych na zlecenie,
- 4) usługi związane z eksploatacją sieci telefonicznej, telegraficznej i radiofonii przewodowej pozostającej w zarządzie i użytkowaniu PPTT.

4. Do odpowiedzialności PPTT za niewykonanie lub nienależyte wykonanie innych usług niż określone w ust. 3 mają zastosowanie przepisy prawa cywilnego.

Art. 56. PPTT odpowiada:

- 1) za zaginięcie listowej przesyłki poleconej bez względu na jej zawartość - w wysokości 50-krotnej opłaty taryfowej za polecenie przesyłki listowej;
- 2) za zaginięcie lub zniszczenie dokumentu powierzonego PPTT do inkasa - w wysokości 50-krotnej opłaty za polecenie przesyłki listowej;
- 3) za zaginięcie paczki bez podanej wartości, ubytek lub uszkodzenie jej wartości - w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody ustalonej według zwyczajnej wartości zaginionych lub uszkodzonych przedmiotów; odszkodowanie nie może jednak przewyższać iloczynu, którego jednym czynnikiem jest 10-krotna najniższa opłata taryfowa za przewóz paczki jednokilogramowej, a drugim ciężar paczki wyrażony w kilogramach, z tym że część kilograma liczy się za cały;
- 4) za zaginięcie, ubytek lub uszkodzenie zawartości listu wartościowego lub paczki z podaną wartością - w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody ustalonej według zwyczajnej wartości przedmiotów zaginionych lub uszkodzonych, z tym że odszkodowanie nie może przekraczać podanej wartości;
- 5) za zaginięcie, ubytek lub uszkodzenie zawartości przesyłki obciążonej pobraniem - w wysokości odszkodowania za zaginięcie, ubytek lub uszkodzenie zawartości takiej samej przesyłki nie obciążonej pobraniem;
- 6) za zepsucie się wskutek opóźnionego doręczenia zawartości paczki ekspresowej, przeznaczonej dla odbiorcy zamieszkałego w miejscowym obszarze pocztowym - w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody ustalonej według zwyczajnej pierwotnej wartości przedmiotów, które uległy zepsuciu; odszkodowanie nie może jednak przewyższać iloczynu, którego jednym czynnikiem jest 10-krotna najniższa opłata taryfowa za przewóz paczki jednokilogramowej, a drugim ciężar paczki wyrażony w kilogramach, z tym że część kilograma liczy się za cały; terminy, po upływie których doręczenie paczki ekspresowej uważa się za opóźnione, ustala Minister Łączności w drodze zarządzenia;
- 7) za sumy pieniężne wpłacone na przekazy pocztowe oraz za sumy pieniężne zainkasowane na zlecenie - w wysokości wpłaconej lub zainkasowanej sumy pieniężnej;
- 8) za wydanie przesyłki obciążonej pobraniem, dokumentu wiarygodnościowego lub pokwitowania zleceniodawcy bez ściągnięcia sumy pieniężnej określonej przez zleceniodawcę albo po zainkasowaniu sumy niższej od wskazanej przez zleceniodawcę - w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, jednakże tylko do wysokości sumy pieniężnej określonej przez zleceniodawcę;

- 9) za sporządzenie protestu wekslowego z uchybieniem przepisów prawa wekslowego lub za niesporządzenie protestu wekslowego - w wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, jednak tylko do wysokości sumy wekslowej.

Art. 57. Odpowiedzialność PPTT za opóźnione doręczenie ekspresowych przesyłek i przekazów pocztowych oraz za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług związanych z eksploatacją sieci telefonicznej, telegraficznej i radiofonii przewodowej ogranicza się do zwrotu opłat lub części opłat według zasad ustalonych przez Ministra Łączności w drodze zarządzenia.

Art. 58. 1. PPTT jest zwolniona od odpowiedzialności określonej w art. 56 i 57, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi zostało spowodowane przez siłę wyższą albo wskutek niezachowania przez nadawcę lub adresata postanowień obowiązujących przy korzystaniu z danej usługi lub z winy osoby, która zleciła wykonanie usługi.

2. PPTT nie odpowiada za ubytek lub uszkodzenie zawartości przesyłki:

- 1) jeżeli odbiorca przyjął przesyłkę bez zastrzeżeń,
- 2) jeżeli opakowanie przesyłki nie wykazało w chwili doręczenia jej odbiorcy śladów naruszenia, a waga przesyłki była zgodna z wagą ustaloną przy nadaniu.

Art. 59. Prawo dochodzenia roszczeń wynikających z przepisów niniejszej ustawy przysługuje osobie, która zleciła PPTT wykonanie usługi, a przy przesyłkach, które adresat przyjął z zastrzeżeniem wniesienia roszczenia o odszkodowanie - adresatowi.

Art. 60. 1. Prawo dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym i arbitrażowym o odszkodowania przewidziane w art. 56 i 57 przysługuje po wyczerpaniu drogi postępowania reklamacyjnego.

2. Reklamację można zgłosić w każdej jednostce PPTT wykonującej służbę danego rodzaju.

3. Nie można dochodzić roszczeń po upływie 12 miesięcy, licząc od dnia następnego po dniu zlecenia wykonania usługi.

4. Od decyzji jednostki PPTT załatwiającej reklamację przysługuje reklamującemu prawo wniesienia odwołania do jednostki nadrzędnej, podległej bezpośrednio Ministrowi Łączności.

5. Termin określony w ust. 3 ulega zawieszeniu na okres postępowania reklamacyjnego.

6. Drogę postępowania reklamacyjnego uważa się za wyczerpaną z dniem doręczenia reklamującemu decyzji jednostki PPTT podległej bezpośrednio Ministrowi Łączności lub po upływie 6 miesięcy od dnia wniesienia reklamacji.

7. Minister Łączności określi warunki, jakim powinna odpowiadać reklamacja, oraz organy powołane do jej załatwiania.

Rozdział V.

Dziennik Łączności.

Art. 61. Minister Łączności wydaje Dziennik Łączności.

Art. 62. 1. W Dzienniku Łączności ogłasza się:

- 1) zarządzenia Ministra Łączności wydawane na podstawie lub w wykonaniu przepisów ustawowych z zakresu łączności,

